

TFD-KFÇG
TÜRK FARMAKOLOJİ DERNEĞİ
KLİNİK FARMAKOLOJİ ÇALIŞMA GRUBU
www.tfd.org.tr/kfcg

e-Bülten
e-Bülten

TFD-KFÇG ELEKTRONİK BÜLTENİ

Sayı: 2009-07 Temmuz 2009

Baş Editör:

Prof. Dr. Şule Oktay
sule.oktay@kappa-crt.com.tr

Teknik Editör:

Doç. Dr. Zafer Güney
zguney@gazi.edu.tr

Bilimsel Editör:

Doç. Dr. Ahmet Akıcı
ahakici@yahoo.com

İdari Editör:

Uzm. Dr. Ümit Uğurlu
umitugurlu@gmail.com

Bülten hakkındaki görüşlerinizi ve görmek istediğiniz konuları ebulten@tfd.org.tr adresine yazabilirsiniz.

BİR EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİNDE FARMAKOLOG OLARAK ÇALIŞAN İKİ UZMAN HEKİMİN DENEYİMLERİ VE YENİ HEDEFLERİ

Uzm. Dr. Barış KARADAŞ, Uzm. Dr. Yusuf Cem KAPLAN

İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Farmakoloji ve Madde Bağımlılığı Laboratuvarı 35360, Basın Sitesi, Karabağlar, İzmir

Yazı ile ilgili iletişim için : kaplan@iaeh.gov.tr

GİRİŞ

Bundan belki beş sene önce "tıp doktoru farmakoloji uzmanları" için uzmanlık eğitimi sonrası çalışma alanı olarak iki ana seçenek vardı. Bu seçenekler, üniversitede akademik olarak ilerlemek veya ilaç firmalarında medikal müdürlük ya da ürün müdürlüğü gibi pozisyonlar idi. Akademik kadroların kısıtlılığı, ilaç firmalarının genel yerleşkesinin İstanbul'da olması gibi faktörler özellikle ailevi nedenlerle bulunduğu şehri değiştiremeyecek olan meslektaşlarımızı zor durumda bırakıyor, sık olmamakla birlikte de, bazılarını bu nedenle tekrar tıpta uzmanlık sınavına girmeye itip, farklı bir uzmanlık yapmaya yöneltiyordu.

Devlet Hizmeti yükümlülüğünün gelmesi ile birlikte farmakoloji uzmanları daha önce çalışmadıkları bazı kurumlarda görevlendirilmeye başladılar. Farmakoloji uzmanları, başta T.C. Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü olmak üzere, Eğitim-Araştırma Hastaneleri, Eğitim Hastaneleri ve Devlet Hastaneleri'ne de atanmaya başladı. Bunun yanında üniversite hastanelerine de atanan meslektaşlarımız oldu. Bu konu farmakoloji camiasında "Bir farmakoloji uzmanı eğitim-araştırma ya da devlet hastanesinde ne yapabilir?" sorusunun sorulmasına yol açtı. Uzmanlık eğitimleri esnasında genellikle çeşitli deney teknikleri, makale yazma ve ders anlatma temelleri üzerine kurulu bir asistanlık eğitimi alan farmakoloji uzmanları, bu kurumlarda ne gibi görevler üstlenecekti? Bu sorular en çok uzmanlığını almaya yaklaşmış asistan arkadaşlarımızın kafasını meşgul ediyordu ve sanırız halen de ediyor.

İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde görev yapmakta olan iki tıp doktoru farmakoloji uzmanı olarak çok değerli Prof. Dr. Ayşe Gelal hocamızdan gelen "TFD-KFÇG e-bülteni için hastanenizde yaptıklarınızı anlatan bir yazı hazırlar mısınız?" teklifine sevinerek olumlu yanıt verdik. Yazımızın farmakoloji uzmanlarının eğitim-araştırma ve devlet hastanelerinde verilen rutin sağlık hizmeti içinde nasıl bir rol oynayabileceği konusunda örnek teşkil edebileceğini ve ileride uzman olacak asistan arkadaşlarımıza mecburi hizmet dahilinde bir eğitim-araştırma ya da devlet hastanesi'ne atandıkları takdirde neler yapabilecekleri konusunda yol gösterebileceğini düşünüyoruz

1) Madde bağımlılığı ve ilaç analizleri

Yapılmakta olan: Hastanemizin AMATEM polikliniği tarafından izlenen ve serviste yatan hastaların alkol madde bağımlılığı ile ilgili (THC, opioid, barbituratlar, amfetamin, kokain, ekstazi, alkol, CDT) analizlerini yapıyoruz. Bunun yanında valproik asit, karbamazepin, fenitoin, lityum, siklosporin ve takrolimus gibi ilaçların terapötik ilaç izlemi analizlerini gerçekleştirmekteyiz. Kronik alkol bağımlılığı izleminde kullanılan "Carbohydrate Deficient Transferrin (CDT)" testi Türkiye'de sadece bizim laboratuvarımızda yapılmaktadır. Laboratuvarımızda yılda 70.000 ilaç ve madde bağımlılığı analizi yapılmaktadır.

Hedeflenen: Gerçekleştirdiğimiz madde bağımlılığı analizlerindeki pozitif sonuçların doğrulanması için GC-MS ya da LC-MS/MS gibi bir sistem olarak doğrulamalarımızı kendi laboratuvarımız içinde gerçekleştirmeyi ve bu konuda gerektiği takdirde diğer hastanelerin laboratuvarlarına da doğrulama hizmeti veren referans laboratuvar olmayı hedefliyoruz.

2) Farmakoloji Poliklinik Hizmetleri

2.1) Gebelik ve laktasyonda ilaç kullanımına dair danışmanlık hizmeti verilmesi

Yapılmakta olan: Gebelikleri esnasında kazara ya da bilmeden ilaç kullanmış olan hastalarımızın kullandıkları ilaçların fetüs üzerine olası etkilerini değerlendiren raporları hazırlamaktayız. Bunun dışında çeşitli klinikler, servislerinde yatan gebe hastalarında kullanmayı düşündükleri ilaçlar için bizden uzman görüşü alabilmektedirler. Yine servislerden ve polikliniklerden laktasyonda ilaç kullanımına dair gelen sorulara yanıt vermekteyiz.

Hedeflenen: Bu konunun hastane otomasyon sisteminde konsültasyon temelinde yapılmasını istiyoruz, bu konuda gerekli adımları attık. Ayrıca hastalara dair veritabanlarımızı oluşturup bu konuda bilimsel yayın üretmeyi istiyoruz.

2.2) İlaç etkileşimleri ile ilgili danışmanlık

Yapılmakta olan: Hastanemizin kalite ve performans birimi ile birlikte hastanemizin ilaç-ilaç ve ilaç-besin etkileşim listeleri oluşturduk. Bu listeler servislerdeki personelimizin de görebileceği şekilde otomasyon sisteminde yer almaktadır.

Hedeflenen: Servislerde yatan hastalara verilen elektronik orderlarda birbiri ile etkileşen ilaçlar olduğu takdirde, otomasyon sisteminin uyarı vererek bu konuda doktoru uyarması ve bu şekilde ilaç etkileşimi uyarısı veren orderların farmakoloji uzmanı tarafından değerlendirilip gerekli önerilerle onayı yapıldıktan sonra uygulamaya alınması konusunda çalışıyoruz.

2.2) Klinik Toksikoloji

Hedeflenen: 2009 yılı içerisinde hastanemizin Acil Tıp Şefliği ile ortak Klinik Toksikoloji toplantıları yapmayı planladık.

3) Farmakovijilans İrtibat Noktası

Yapılmakta olan: Farmakovijilans İrtibat Noktamızı aktif hale getirdik, 2009 yılı itibarı ile ilaç kullanımı sonucu ortaya çıkan advers etkileri T.C. Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'ne bildirmeye başladık.

Hedeflenen: Bu konudaki farkındalığı ve bildirim sayısını arttırmak istiyoruz. Bununla ilgili olarak 2009 yaz aylarında hastanemiz çalışanlarına eğitim vermeyi planladık.

4) Üyelikler

4.1) Etik Kurul

Hastanemiz bünyesinde yer alan Etik Kurul'a üye olarak katılıyoruz. Etik Kurul Sekreterliğini (Raportörlüğü) yürütüyoruz. 23 Aralık 2008 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik'e göre sekreteryasını İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin üstleneceği yeni bir Etik Kurul oluşturulması için T.C. Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'ne gerekli başvuruları yaptık.

4.2) Perinatoloji Konseyi

Hastanemizde her hafta toplanan ve riskli gebeliklerin tartışıldığı bu konseyde gebelikte ilaç kullanımı ile ilgili görüş bildiriyoruz ve hastanın gebeliğinin sonlandırılıp sonlandırılmaması konusunda karar alıyoruz.

4.3) Organ Nakli Konseyi

Laboratuvarımızda organ nakli hastalarının siklosporin ve takrolimus düzeylerini çalışıyoruz. Organ nakli konseyine laboratuvarımızı temsilen katılıyoruz ve istendiği takdirde görüş bildiriyoruz.

4.4) Hasta ve Çalışan Güvenliği Komisyonu

Yapılmakta olan: İlaç güvenliği ile ilgili olarak hastanemizin Kalite ve Performans Birimi ve Eczanesi ile ortaklaşa olarak ilaç etkileşim listeleri, güvenli ilaç kullanım rehberi gibi dokümanları oluşturarak bu konudaki 2008 yılı için belirlenen kalite hedeflerimize ulaştık.

Hedeflenen: Kalite ve Performans Birimi ile ortaklaşa çalışarak hastanemizin İlaç Güvenliği konusunda kalite standartlarını en üst seviyeye çekmek.

5) Televizyon Programları

Yapılmakta olan: 2008 ve 2009 yılı içerisinde Ege Bölgesi'nde yayın yapan yerel bir TV kanalında iki programa "Bitkisel İlaçlar ve Zayıflama ile İlgili Gıda Takviyeleri" konusunda bilgi vermek üzere İl Sağlık Müdürlüğü ve Başhekimliğimizin bilgisi dahilinde katıldık.

6) Hizmet içi Eğitim

Yapılmakta olan: Hizmet içi eğitim koordinatörlüğü ile ortaklaşa olarak hastane personeline düzenlenen eğitimlerde eğitici olarak yer almaktayız. Ayrıca T.C. Sağlık Bakanlığı'nın belirli aralıklarla hastanemizde düzenlediği "Acil Yoğun Bakım Hemşireliği Kursu"na da eğitici olarak katılmaktayız.

7) Deneysel Ağrı Laboratuvarı

Hedeflenen: Hastanemiz içinde yer alan kliniklerle ortaklaşa proje üretebileceğimiz bir deneysel ağırlı laboratuvarı kurmak istiyoruz.

Sonuç ve Öneriler

28/10/2007 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan T.C. Sağlık Bakanlığı Taşra Teşkilatı Yatak ve Kadro Standartları Yönetmeliği'nde 26684 sayılı değişiklik ile 300 yatak ve üzerinde kapasitesi olan hastanelerde 1 farmakoloji uzmanı norm kadrosu verildi. Bu da yakın gelecekte devlet ve eğitim-araştırma hastaneleri'nde daha fazla farmakoloji uzmanı görme ihtimalimizi arttırmaktadır.

Bu nedenle farmakoloji uzmanlık eğitimi sırasında asistanlara yukarıda belirttiğimiz alanlarda gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması onları gelecekte çalışacakları ortama daha iyi hazırlayacaktır. Farmakoloji uzmanlarının eğitim-araştırma ve devlet hastanelerinde yararlı olabilecekleri alanlarda daha fazla görev almaları farmakolojinin üzerindeki "klinik pratiğe uzak deneysel bir bilim" görüşünün silinmesinde yardımcı olacak ve farmakoloji uzmanlarının sadece bilimsel alanda değil, aynı zamanda rutin sağlık hizmetinde de önemli roller üstlenebileceğini gösterecektir.

Ekler:

CV - Uzm. Dr. Barış KARADAŞ

CV - Uzm. Dr. Yusuf Cem KAPLAN